

Vivir en Amor

www.vivirenamor.be

AP 63, 13001 Huehuetenango, Guatemala

474-8188021-94

NIEUWSBRIEF JANUARI, JAARGANG 2014

Beste vrienden, familieleden en sympathisanten,

Het nieuwe jaar is ondertussen al een tijdje ingezet, maar toch willen wij jullie alsnog een gelukkig nieuwjaar wensen. Moge 2014 een jaar worden van voorspoed, waarin al jullie dromen op professioneel, persoonlijk en familiaal vlak kunnen uitkomen.

Ook in Yalanhuitz en Pojom werd het nieuwe jaar ingezet, weliswaar met iets minder toeters en bellen dan we vanuit België gewend zijn, maar daarom niet minder gezellig! Op het gebied van emergencias is het de voorbije maanden relatief rustig geweest, wat de beide teams de tijd gaf om de kliniekjes en tuin onder handen te nemen. De dagen van de jornada van Helps in oktober waren hierop een uitzondering, maar over deze hectische week lezen jullie zeker en vast meer verderop in deze nieuwsbrief.

Veel leesplezier gewenst!

VIVIR EN AMOR GUATEMALA

Adios Mieke, welkom (terug) Hannah, Maarten en Lien!

Zoals jullie weten keerden Hannah en Maarten in september voor 6 weken terug richting België om daar te genieten van een deugddoende vakantie. Het werd voor hen een mooi weerzien met familie en vrienden die ze lange tijd hadden moeten missen. Aangezien een *clinica* zonder vroedvrouw geen *clinica* is, keerde Mieke, jullie kennen haar ongetwijfeld nog als vroedvrouw in Pojom, 6 weken terug naar Guatemala om Hannah te vervangen. Die zes weken vlogen echter om en half november vertrok Mieke met spijt in het hart enkele weken op vakantie, voordat zij definitief terug naar België vloog. Zo kwam er voor haar een einde aan een lange en mooie periode in Pojom en Yalanhuitz. We willen haar heel erg bedanken voor het geleverde werk en wensen haar een gelukkige toekomst toe in België of, wie weet, terug in Guatemala?

Na een deugddoende periode bij familie en vrienden keerden Hannah en Maarten terug naar Guatemala, omdat Hannah nog niet het gevoel had 'klaar' te zijn en omdat ook Maarten nog enkele kleine projectjes had

liggen. (En omdat ze hier doodgraag leven!) Toch zullen er ook in Yalanhuitz enkele wijzigingen zijn op werkvlak. Na een nieuwe revisering van het elektriciteitsnetwerk, het herinrichten van de buitenbodega en vele emergencias naar Huehue te voeren, was het voor Maarten tijd om officieel afscheid te nemen van het project. De auto en het verdere logistieke werk werden overgedragen aan Stan, die we hier ook hartelijk willen bedanken om het extra werk op zich te willen nemen! Natuurlijk blijft Maarten de clinica en Vivir en Amor achter de schermen steunen en zal hij zich met veel plezier nog wel eens vrijwillig inzetten, maar zelf gaat hij zich voornamelijk toeleggen op zijn roman.

Ook al zullen we ongetwijfeld nog veel van hem zien, toch willen we ook Maarten al bedanken voor alle zaken die hij als logistiek coördinator gerealiseerd heeft. Het opknappen en onderhouden van de clinica, het steeds weer rijden van emergencias, de netwerking met omliggende dorpen, de ondersteuning van Hannah en Stan bij hun medische taken, niets was hem het afgelopen jaar teveel op professioneel en persoonlijk vlak. De Raad van Bestuur wordt ook bedankt om Maarten de kans te geven om toch nog in de kliniek te

blijven wonen en hier opnieuw de draad van zijn roman op te nemen. Althans, dat was het plan. Eerst kwam er een serie columns over de streek uit de pen gekropen (hopelijk binnenkort verkrijgbaar in uw boekhandel) en daarna bleef het regenseizoen uitzonderlijk lang uit. Dat laatste zorgde voor een ongeziene bloei in de tuin van het kliniekje, waarbij Maarten in zijn vrije uurtjes de deskundige begeleiding kreeg van Stan.

Op 10 januari kon ook Pojom weer een nieuwe vrijwilligster verwelkomen, namelijk vroedvrouw en verpleegkundige Lien Bostoën. Zij zal Karen opvolgen als vroedvrouw in de clínica van Pojom en ze zal tot half juni team Pojom versterken. Enkele jaren geleden was zij reeds vrijwilligster in Yalanhuitz en die ervaring heeft haar ertoe aangezet om alsnog aan de studies vroedkunde te beginnen. Sindsdien heeft zij een sterke band met Guatemala, waardoor zij ontzettend blij is terug te zijn bij Vivir en Amor. We wensen haar een heel mooie ervaring en veel bevallingen toe hier in Pojom!

Jornada de Helps, chaos en emergencias!

Enkelen van onze patiënten wachten geduldig hun beurt af voor hun operatie...

Eind september was het weer zover, het halfjaarlijkse evenement van een groep Amerikaanse dokters die gratis opereren in de militaire zone van Huehuetenango. Voor ons de ultieme kans om patiënten een extra dienst aan te bieden. De twee clinicas hadden deze keer samen 12 patiënten op de lijst staan voor consultaties en operaties.

Ondanks de grondige voorbereidingen verliep het vertrek op 29 september een beetje chaotisch! De dag voor het geplande vertrek moest Karen namelijk onverwachts naar het ziekenhuis vertrekken met een dwarsligging bij een vrouw in arbeid. Omdat

zij onmogelijk op tijd terug in Pojom geraakte om de patiënten voor Helps mee te nemen, hebben we ze allemaal opgebeld en wonder boven wonder stonden ze binnen het uur klaar om onmiddellijk mee te gaan met de auto. De vrouw in arbeid beviel uiteindelijk nog natuurlijk in het ziekenhuis van Huehuetenango en ook de patiënten waren op tijd voor hun consultaties bij Helps. Stan en Mieke zouden de volgende dag aankomen met de rest van de patiënten.

Ondertussen had Joris diezelfde dag in Pojom een ander spoedgeval, ook een niet-vorderende arbeid. Ook hij moest richting Huehuetenango vertrekken, maar de auto van de clínica was natuurlijk al op weg met Karen en de patiënten van Helps. Er zat dus niets anders op dan in het dorp een auto te huren en zo richting

de ambulance in Nentón, die had verzekerd dat hij beschikbaar was, te vertrekken. Van daaruit zou de ambulance de patiënt verder vervoeren, zodat Joris terug kon om de clinica te bemannen. Toen Joris en William, de chauffeur van de auto, echter in Nentón aankwamen, bleek dat de ambulance een halfuur voordien was vertrokken. Er zat dus niets anders op dan zelf met de patiënte tot in Huehuetenango te rijden. Uiteindelijk liep alles goed af en beviel zijn patiënte van een mooie dochter.

Bernabé, de papa van promotora María van Yalanhuitz, zal zodadelijk worden geopereerd.

Ondertussen waren Karen, Stan en Carlos druk in de weer op Helps. Gezien de grote armoede en gebrek aan gezondheidszorg in Guatemala trekt Helps vele patiënten. De eerste dag is het dan ook een duwen en drummen aan de hekken van het militaire domein om aan een nummertje te geraken voor een consult. Gelukkig hebben we goed contacten met een van de dokters en kregen we de eerste nummers. Na twee dagen consultaties bijwonen en onderhandelen om zo vroeg mogelijk op het operatieschema te belanden, kon het echte werk beginnen. Onze patiënten werden geopereerd voor kleine en grote kwalen. Van het verwijderen van een simpele cyste en sterilisatie tot het hersluiten van een abdominale hernia. Karen, Stan en Carlos hielpen bij het voorbereiden van de patiënten en konden ook enkele operaties bijwonen. Ondertussen hadden we nog veel werk met enkele van onze patiënten in het nationaal hospitaal, bezoeken aan de boekhouder, inkopen, etc.

Een lange wachtrij voor de ingang van Helps...

De patiënten moeten eerst ingeschreven worden voor een operatie bij de juiste dokter.

Vermoeid maar voldaan keerden ze na drie dagen terug richting Pojom en Yalanhuitz. Stan en Karen hadden elk een baby te verzorgen terwijl beide moeders hun net geopereerde buik stevig vasthielden bij het passeren van de vele nieuwe vluchtheuvels.

Op de thuisbasis was het die middag echter ook niet echt rustig geweest! Tijdens de derde en laatste dag van de Jornada sloeg er een zondvloed aan spoedgevallen toe aan het thuisfront. Stan, die nog in Huehue zat, kreeg telefonisch van María te horen dat er in Yalanhuitz een emergencia aan de gang was: een hevige postpartumbloeding. Tot overmaat van ramp was Joris al met de auto van Pojom onderweg met een ander noodgeval. Ondertussen kwam er in Yalanhuitz nog een lokale vroedvrouw vragen of Mieke kon meekomen naar nóg een andere problematische bevalling, maar zij kon de postpartumbloeding moeilijk alleen laten en ondertussen was María in het naburige dorp Yichkakchin de bevalling van haar eigen dochter aan het begeleiden. Er werd besloten dat Francisco zou ingaan op de vraag van de lokale vroedvrouw, en wat bleek: de vrouw in kwestie was al drie dagen in arbeid omdat het een dwarsligging betrof. Er werd geprobeerd om de baby nog te draaien, maar de handjes waren al zichtbaar. De vader van het kind wilde koste wat het kost proberen om die terug te steken, maar er moest toch besloten worden om met Leonardo, een lokale chauffeur die zich beschikbaar houdt wanneer onze auto's niet aanwezig zijn, naar Huehue te rijden. Hij pikte onderweg María op, die de situatie kon inschatten. Er werd geprobeerd om de patiënt in

Nenton over te dragen aan een dokter met een gespecialiseerde ambulance, maar wegens een financieel probleem is dat niet doorgedaan. Helaas heeft de vrouw een baarmoederruptuur gekregen tijdens het vervolg van de rit naar Huehue. Daar aangekomen werd een hysterectomie (epifania) uitgevoerd, waarna drie weken wondzorg nodig was voor de geïnfecteerde operatiewonde... Op zulke dagen blijkt nog maar eens dat we iedereen in ons team bijzonder hard nodig hebben.

Voor de baby van Pojom liep het wel goed af. Joris zijn hulp werd beloond met een nieuw klein Jorisje! Het waren drukke en vermoeiende dagen, maar bij aankomst in Pojom waarbij de patiënten hartelijk en zo liefdevol werden onthaald door hun familieleden beseften we wederom dat Pojom en Yalanhuitz leven in liefde!

CLINICA YALANHUITZ

Kleine chirurgie in Yalanhuitz

Op de patiëntenlijst van Helps stond ook een koppel waarvan zowel man als vrouw een chirurgisch probleem hadden. De vrouw had een onderhuids vetbolletje op haar schouder en haar echtgenoot een cyste diep in zijn bilspier. Om hun de trip naar Helps te besparen, besloten Joris en Stan deze kleine chirurgische ingrepen zelf uit te voeren. Met deskundige assistentie van Maria en Francisco in Yalanhuitz, konden de twee patiënten van hun probleem verlost worden.

Stan en Joris verlossen het koppel vakkundig van hun probleem...

... met assistentie van María en Francisco!

Een val uit een appelsienenboom

Grote wonden zijn hier meestal gerelateerd aan ongelukken met een machete, maar soms gaat het ook gewoon over domme pech. Zo viel Arelita uit een appelsienenboom in Yulchen Frontera. Ze bleef echter hangen achter een tak, waardoor ze tamelijk wat zorgen nodig had.

Nachtelijk spoedgeval in Ixcansán

Vlak voor de terugkomst van Hannah en Maarten kregen Stan en Mieke met nóg een emergencia te maken, ditmaal in Ixcansán, een dorp dat tamelijk wat hoger in de bergen is gelegen, maar gelukkig wel vlakbij het begin van de asfaltweg. Om 22u30 werden ze opgebeld door een familie wiens dochter, Viviana, blijkbaar stuipen had tijdens haar bevalling. Bij aankomst had de vrouw het bewustzijn verloren, en toen bleek dat ze al driemaal gestuipt had daarvoor. De bloeddruk was hoog en na het afnemen van andere vitale parameters

werd een infuus ingebracht. Viviana moest in een deken van de berg gegleden worden om de auto naar Huehue te bereiken. Onderweg verbeterde haar toestand, tot ze na 2 uur in de wagen rustig een babbeltje zat te slaan met haar schoonmoeder. De twijfel sloeg al een beetje toe bij Stan en Mieke (hadden we wel moeten rijden?) tot de vrouw opnieuw heel onrustig en verward werd. Tijdens een oponthoud aan een befaamde wegomlegging begon Viviana opnieuw hevig te stuipen, waarop een dosis diazepam (valium) werd toegediend en Stan zijn kwaliteiten als chauffeur opnieuw mocht bewijzen. Zo snel als ze konden ging het richting hospitaal, waar het dan nog zoeken was naar een verpleegkundige of dokter. Op dat uur (3u in de ochtend) is de spoeddienst soms akelig verlaten... Uiteindelijk werd een dokter gevonden, die een behandeling opstartte om eclampsie tegen te gaan.

Hannah vliegt er direct in!

Hannah mocht er na terugkomst meteen invliegen, want drie goede bevallingen volgden elkaar op. Driemaal werd een jongetje verwelkomd op de wereld waarna Maria en Hannah zoals steeds moe, maar voldaan in hun bed kropen.

Emergencias voor de clinica

Op een avond moesten Stan en Hannah opnieuw uitrukken in de streek. Een vrouw genaamd María had na haar elfde bevalling last van placentaretentie gepaard met groot bloedverlies. In onze kliniek was er weinig aan te verhelpen en er werd beslist naar Huehue te vertrekken. Daar werd in onderling overleg met de familie en het hospitaal besloten tot een sterilisatie over te gaan, aangezien María al bij ongeveer al haar bevallingen problemen had gekend. Zowel Eva en Hanne, Lauranne en Nick, Ilse en Ghesa, als wij nu zijn ooit met haar naar Huehue gereden. Bij thuiskomst sprak haar man de gevleugelde woorden 'hier stopt de oogst voor ons'.

Toen Stan even op vakantie was, diende zich een andere emergencia aan. Een 60-jarige vrouw uit Yulchen Frontera werd met hevige buikpijn opgenomen in de clinica. Het werd Hannah snel duidelijk dat het om een acute buik ging en er moest zo snel mogelijk vertrokken worden richting Huehuetenango. De vrouw werd gestabiliseerd en Maarten vertrok met Karen en Tibor – hun reisje was net begonnen – richting Huehuetenango. De dokters opereerden haar, maar twee dagen nadien is zij overleden. De peritonitis was veroorzaakt door een darmperforatie. De familie bedankte ons voor de hulp, maar het was duidelijk dat iedereen hard gehoopt had dat zij het toch overleefd zou hebben.

Pech op oudejaarsnacht

Op een zonnige namiddag enkele dagen na oudjaar kwam een man uit Ixcansan binnengestrompeld in de consulta. Hij vertelde dat hij dronken was op oudejaarsavond en dat er een kaars in zijn hemd was gevallen. Toen hij goed en wel beseftte wat er gebeurde, was de schade echter al aangericht. Bij het openen van zijn hemd werd het duidelijk hoe erg hij eraan toe was. We keken op een vuile derdegraads brandwonde. Een groot deel van zijn buik en rug waren getroffen. Aangezien hij familie had in Yalanhuitz werd gevraagd hier een tweetal weken te blijven zodat wij de wonde goed konden verzorgen. Na drie dagen verzorging is de man toch teruggekeerd naar Ixcansan en zagen we hem nooit meer terug.

Francisco verzorgt de patiënt met brandwonden.

Feestdagen in Guatemala

Kerstmis werd gevierd in Pojom, inclusief een prachtoptreden van een lokale groep muzikale jongelingen en een gedenkwaardig goeie lasagna én rozijnenbrood! Voor nieuwjaar was het in Yalanhuitz te doen, met een heus tuinfeest in een op scoutswijze gesjord vrachtwagenzeil. Opmerkelijk was dat het tijdens de feestdagen dit jaar rustig is gebleven, in tegenstelling tot het vorige. Wat wel met meer rumeur is gebeurd deze keer, was de wissel naar de nieuwe burgemeester. Deze laatste had een internationaal befaamde marimbaband uit Santa Eulalia laten aanrukken, die heel het dorp op 30 uur lang oorverdovende muziek trakteerde.

De twee teams genieten van een heerlijke kerstlasagne in Pojom!

Klein paradijsje in Yalanhuitz

De tuin in aanleg met kruidenspiraal.

Het terrein achter de kliniek in Yalanhuitz wordt een paradijs!

De werken aan een prachttuin gaan nu al even door, met verschillende verhoogde bedden waarin we allerlei groenten aan het groeien zijn: ajuin, tomaat, look, bloemkool, broccoli, verschillende soorten snijselder, aubergine, spinazie, rode biet, witte kool, koolraap, radijs, pompoen, en enkele lokale soorten als banaan, bakbanaan, kleine zoete banaan, güisquil, avocado, mango, ramboetan, yucca, olifantsgras, rode en witte suikerriet en uiteraard maïs. Voor de schaduw in het verschroeiende droogseizoen staan er nu ook enkele bomen: ramboetan, mango, kaneel, avocado, banaan (dat eigenlijk een gras is), appel, peer, en ga zo maar door. De burens zijn razend enthousiast en hopen luidop dat we doorgaan om dit stuk land volledig te beplanten. Ze zijn specifiek fan van de kruidenspiraal, het stukje terrasbouw en de kleine eendenvijver. En zo wordt iedere vrijwilliger op zijn manier een beetje Guatemalteek!

Een verbrandingsoven in Yalanhuitz!

Brecht Deriemaeker, de tweelingsbroer van vroedvrouw Hannah uit Yalanhuitz, zal in februari naar Yalanhuitz afzakken om een medische incinerator te bouwen voor het project. Deze incinerator zal in eerste instantie gebruikt worden om het medische afval van de twee clinics te verbranden, maar er zal ook onderzocht worden in welke mate het dorp betrokken en geholpen wil worden in hun afvalverwerking. Het is een noodzaak om het medische afval op een verantwoorde en milieuvriendelijke manier te verbranden. Dit zal gebeuren onder hoge temperatuur waardoor er geen schadelijke uitstoot is.

Het doel is om 3000 dollar in te zamelen, waarmee de materialen aangekocht worden en Brecht ook een deeltje van zijn kosten betaalt. Afhankelijk van de bereidwilligheid en noodzaak in andere dorpen, kunnen ook daar *capacitaciones* (opleidingen) gegeven worden en andere verbrandingsovens gebouwd worden. Het overige geld van de fundraising zal geschonken worden aan Vivir en Amor of in een fonds bewaard worden voor onderhoud van de ovens.

Op de website <http://www.wethetrees.com/campaigns/medical-incinerator-in-guatemala>, kunnen jullie een klein filmpje vinden waarin Brecht Vivir En Amor voorstelt en het doel van het zijproject. We willen iedereen die achter het project staat en een donatie heeft gedaan dan ook van harte bedanken voor de steun die jullie geven aan Vivir en Amor. Zonder jullie zou het project niet staan waar het nu staat!

CLINICA POJOM

Nieuwe TB-patiënten ontdekt

Begin oktober kwam de opa van promotora María op consultatie met een akelige hoest, een duidelijk gewichtsverlies en nachtzweeten. Een microscopisch onderzoek van zijn fluimen bevestigde wat iedereen al vreesde: de man had tuberculose. Onmiddellijk werd er een behandeling opgesteld en werd ook aan de Centro de Salud in San Mateo doorgegeven dat er een nieuwe patiënt met tuberculose was ontdekt in Pojom. Achteraf krijgen we de behandeling dan terug van de Centro de Salud.

Maar tuberculose stopt niet bij de behandeling van de patiënt. Ook alle inwonende familieleden moesten drie fluimen afleveren die één voor een onderzocht werden door Karen, Joris, Carlos en María. Als je weet dat er 8 inwonende gezinsleden waren, kwam dit op een totaal van 24 stalen. Een heel werkje voor de clinica, maar gelukkig bleken alle stalen negatief te zijn. Ondertussen is de opa al 3 maanden in behandeling en test hij opnieuw negatief. Hij is echter niet zo therapietrouw en verdwijnt af en toe enkele weken naar Playa in Mexico, waardoor het moeilijk is zijn behandeling strikt op te volgen.

Karen en Joris bereiden de stalen voor om ze microscopisch te onderzoeken

In december kregen we vanuit de Centro de Salud in San Mateo 24 stalen doorgespeeld, omdat de laborante van het labo waar zij normaal hun stalen laten testen met vakantie was. Er werd ons gevraagd ook deze stalen te onderzoeken op TB, een werkje voor Joris en Carlos. Twee van de 24 stalen bleken positief te zijn, maar de verdere behandeling van de patiënten zal worden opgevolgd in de Centro de Salud.

De spanningen rond hidro-electrica...

Zoals jullie in de vorige nieuwsbrief konden lezen, nemen de plannen om een waterkrachtturbine te installeren in de streek steeds meer vaste vorm aan. Dit lokt reacties uit in de verschillende dorpen, omdat veel mensen het privébedrijf dat deze waterkrachtturbine wil installeren niet vertrouwen en schrik hebben dat hun rivieren, en bijhorende terreinen, droog zullen komen te staan. Daarom raakt de bevolking meer en meer verdeeld in twee kampen, voor of tegen de waterkrachtturbine en het achterliggende privébedrijf. De gevolgen daarvan zijn zichtbaar in de samenleving, op educatief vlak, en ook in de clinicas.

Zo werd er in oktober een man binnengebracht in de clinica van Pojom, die als bewaker werkt voor het privébedrijf dat de waterkrachtturbine wil bouwen. Hij was in een hinderlaag gelopen van tegenstanders van de hidro-electrica, die hem hadden aangevallen met machetes. Zijn verwondingen aan hoofd en handen waren heel ernstig, van zijn pink was zelfs de pees doorgesneden. Karen, Carlos en Joris zijn onmiddellijk met drie beginnen hechten, terwijl promotora Ana hen van het juiste materiaal voorzag. Enkele uren later was de man min of meer opgelapt, maar als hij zijn pink terug wilde kunnen bewegen, moest hij nog steeds naar het ziekenhuis in Huehuetenango. Daar hebben ze twee dagen later een geslaagde peesreconstructie gedaan en ondertussen kan hij gelukkig zijn pink terug bewegen.

Carlos, Joris en Karen beginnen met drie tegelijk te hechten...

... vakkundig bijgestaan door comadrona Ana, die hen van het nodige materiaal voorziet.

Voedingsbeurs in San Mateo!

Team Vivir en Amor is er klaar voor!

Op 24 oktober namen we deel aan de voedingsbeurs of *feria nutricional* in San Mateo. Deze beurs werd voor de eerste keer georganiseerd door COMUSSAN (Comisión Municipal de Salud y Seguridad Alimentaria y Nutricional), een regionale groepering van Guatemalteekse organisaties die werkt rond gezondheid en voeding. Ook Lotte gaat maandelijks naar deze vergadering om er Vivir en Amor te vertegenwoordigen en de banden met andere organisaties aan te halen.

De voedingsbeurs richtte zich in de eerste plaats op de ouders van ondervoede kinderen uit de regio San Mateo Ixtatan. Elke organisatie kreeg een standje toegewezen dat ze naar eigen keuze mocht invullen met informatieve pamfletten of met het aanbieden van proevertjes. Verschillende organisaties hadden gezonde en voedzame gerechten klaargemaakt waarvan de ouders konden proeven en waarbij info werd gegeven over welke groenten, meestal lokale groenten uit de eigen gemeenschap, ze hiervoor nodig hadden. Zo werden ze aangezet om zelf op zoek te gaan naar voedzame gerechten die ze met de groenten uit hun eigen gemeenschap konden maken. Ook kregen de ingeschreven bezoekers aan het einde van de beurs een voedingspakket mee naar huis.

De horde vrouwen begint aan hun ronde langs de verschillende informatieve standjes.

Vanuit de gezondheidsinstellingen, waaronder Vivir en Amor, werd er informatie verleend over een gezonde voeding. Het standje van Vivir en Amor werd bemand door Ana, María, Mieke en Lotte omdat wij als onderwerp hadden: gezonde voeding tijdens de zwangerschap en voor kinderen tot 2 jaar. Een onderwerp voor de vroedvrouwen van de clínica dus! De mamas passeerden telkens in kleine groepjes aan elk standje waardoor Ana en María afwisselend de informatie konden geven in Qu'anjob'al of Chuj. Ondertussen deelden Lotte en Mieke kleine flyertjes uit waarop alles nog eens duidelijk en met prentjes werd samengevat. In het totaal waren er ongeveer 150 deelnemers, voornamelijk moeders van ondervoede kinderen, maar dit was zeker een succes voor COMUSSAN!

Informatiesessie in de katholieke kerk

Vanuit de katholieke kerk in Pojom werden we gevraagd om op zondag, een uurtje voor de dienst, een praatje te houden over gezondheid en leefomgeving. Natuurlijk zegden we dit met veel plezier toe, want hoe meer mensen we bewust kunnen maken van een gezonde manier van leven en werken, hoe beter! Carlos bereidde samen met Joris een presentatie voor van een uurtje over de invloed van afval, rook, sproeistoffen, etc, op de gezondheid, toegepast op het dagelijkse leven van de mensen hier.

Normaal zou Carlos deze presentatie samen met María en Ana geven, maar een spoedgeval vanuit Yalambolop stak hier een stokje voor. Karen en Carlos vertrokken met de patiënte naar het ziekenhuis in Barillas, waardoor Ana en María alleen de infosessie moesten geven. Ze deden dit echter met glans voor een volle kerk, en beantwoorden vlot alle vragen van de luisteraars. Zeker voor herhaling vatbaar dus!

Afscheid van promotor Sebastián

Op 7 november werd er in de clinica van Pojom een afscheidsfeestje georganiseerd voor promotor Sebas. Hij heeft namelijk de beslissing genomen om niet langer te blijven werken in de clinica en zijn droom achterna te jagen: studeren voor professioneel verpleger. Hij heeft het afgelopen schooljaar met succes zijn studies in het hoger middelbaar afgerond en kan nu verder studeren aan de universiteit. Aangezien hij zelf heel weinig financiële mogelijkheden heeft van thuis uit, gaat hij eerst een jaar voltijds werken om geld te sparen en dan hopelijk volgend schooljaar te beginnen aan zijn universiteitsstudies.

Met een pannenkoekenbak en een kadootje namen we met spijt in het hart afscheid van *onze jongste*. Sebas is een aangename en intelligente jongen, we hopen dat hij veel bij ons geleerd heeft en dat hij volgend jaar zijn doel kan bereiken!

Een heerlijke pannenkoekenbak kondigt het afscheid van onze jongste promotor Sebas aan.

De clinica in een nieuw kleedje!

In de maanden oktober, november en december werd de clínica van Pojom grondig onder handen genomen, met dank aan de provincie Oost-Vlaanderen voor de subsidies. De provincie Oost-Vlaanderen kende in juli namelijk een subsidie toe aan Vivir en Amor voor de renovatie van de clínicas in Pojom en Yalanhuitz.

Welke werken werden er al uitgevoerd? Wel, een heleboel! De bovenverdieping van de clinica werd bezet, zodat de holtes in de muren niet langer een broedplaats zijn voor ongedierte. Vervolgens werden zowel de boven- als de benedenverdieping volledig herschilderd door de vrijwilligers, wat na 6 jaar ook wel eens mocht gebeuren. Op de benedenverdieping werd er een tegelvloer gelegd, zodat we de kliniek zelf van nu af aan grondig kunnen kuisen om zo een hygiënischere werkomgeving te bieden. In de douches en aan de lavabo's werden tegels geplaatst om het vocht in de muren tegen te gaan. Ook werd de waterleiding van buiten naar binnen getrokken, zodat we nu ook stromend water hebben in de clínica zelf. Tot slot werd er een nieuwe kast gemaakt voor de farmacie, aangezien de oorspronkelijke kasten rot waren door de vochtigheid en bij het verschuiven voor de aanleg van de tegelvloer in elkaar zakten. Foto's van deze werkzaamheden kunnen jullie hieronder bewonderen!

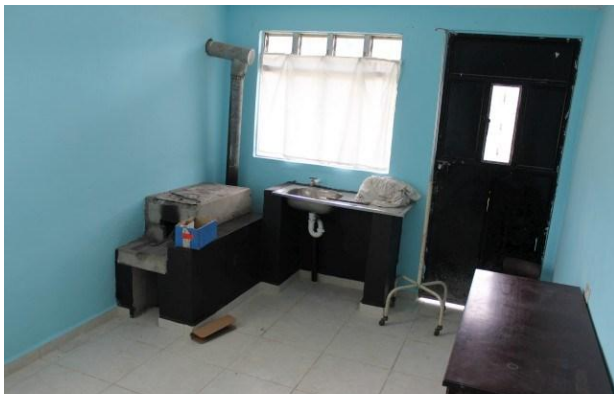
Wat staat er verder nog op de planning? Het dak van de clinica in Yalanhuitz, dat op verschillende plaatsen lekt en al 12 jaar oud is, zal waarschijnlijk volledig vervangen worden. Ook zal de elektriciteit in de clínica van Yalanhuitz bekeken worden, om te kijken hoe we die kunnen verbeteren binnen het toegekende budget.

De badkamers werden herschilderd en de douche werd betegeld, zodat het vocht niet in de muur kan trekken.

Joke schildert de randjes in haar eigen kamer...

De nieuwe patiëntenkamer met tegelvloer ziet er zo uit!

De *albañil* aan het werk met de bezetting...

Yoltziblac op weg naar water...

In december was het eindelijk zover, de nodige extra financiering voor het waterproject in Yoltziblac werd gevonden! Zoals jullie ondertussen weten, werd er door de provincie West-Vlaanderen een subsidie toegekend om een waterleiding aan te leggen vanaf een bron in Cananá, een dorpje op 7,5 kilometer van Yoltziblac, tot in Yoltziblac. De subsidie dekt echter het benodigde materiaal, maar voor de aankoop van de grond waarop de bron gelegen is, moest er een andere oplossing gezocht worden. Die hebben we nu gevonden in de persoon van de regionale burgemeester die een deel van het benodigde bedrag heeft gedoneerd. De rest van het bedrag zal bekostigd worden door de bevolking van Yoltziblac zelf, zo'n 100 gezinnen, waarbij ze dit bedrag in delen zullen afbetalen aan de eigenaar van de grond.

Op 19 december werd in San Mateo Ixtatan, onder toezicht van de burgemeester, het contract voor de overdracht van de grond ondertekend. Het startsein om met het project te beginnen! Bij navraag bleek ook dat er kerstsolden waren in de buizenfabriek, een grote meevaller! We hebben onmiddellijk een grote bestelling geplaatst voor alle buizen, wat veel is voor een waterleiding van 7,5 kilometer, een grote besparing op de begroting! De fabriek zou de buizen dan ook leveren tot in Yoltziblac, maar dat bleek makkelijker gezegd dan gedaan. Aangezien de weg naar Yoltziblac al een uitdaging is voor een jeep, reed de camion met de materialen, eentje zonder 4x4, zich vast in de modder. De mensen van het watercomité hebben toen beslist om een andere camion in te huren en de materialen over te laden, zodat ze toch tot in Yoltziblac zouden geraken. Nu is het nog even wachten op de aankoop van de

andere materialen, maar op 3 februari zouden we met de werken van start willen gaan. Dit verhaal wordt dus ongetwijfeld vervolgd in de volgende nieuwsbrief!

Enkele moeilijke eindejaarsbevallingen

Met zicht op het einde van 2013 kreeg Joris nog te maken met enkele moeilijke bevallingen. Op 26 december werd hij in Pojom geroepen voor een patiënte met zwangerschapsvergiftiging die aan het stuipen was. We hadden de vrouw tijdens de consultatie al gewaarschuwd dat ze pre-eclampsie had en dat ze best naar de *casa materna*, een moederhuis in Huehuetenango, moest gaan om te bevallen want dat de risico's te groot waren om thuis te bevallen. Ze wilde echter niet naar ons raad luisteren, met gevaar op eigen leven. De familie was gelukkig wel bereid om naar het ziekenhuis van Barillas te vertrekken toen de vrouw eenmaal aan het stuipen was.

Aangezien we nog een andere patiënte in Pojom hadden met pre-eclampsie die ook niet naar het moederhuis wilde gaan en op bevallen stond, ging Joris daar eerst nog eens langs om te zeggen dat ze best op dat moment meeging naar Barillas. Toen zij zagen wat de gevolgen van pre-eclampsie konden zijn, was de beslissing uiteindelijk snel gemaakt. Met de twee patiëntes op de achterbank vertrokken Joris en Carlos richting Barillas.

Uiteindelijk is de vrouw met eclampsie met een keizersnede bevallen van een gezonde baby. De andere vrouw, Dominga, werd diezelfde dag nog ingeleid in Barillas en ook zij beviel van een gezonde jongen, Diego. Eind goed al goed voor deze dames!

Op 29 december werden we dan weer gebeld door een gezondheidspromotor uit Xapper. Daar was een vrouw, Ana, aan het bevallen maar de bevalling vorderde niet. Joris en Carlos reden ernaartoe, maar voor de baby kwam alle hulp al te laat. Omdat het teveel risico inhield om de bevalling ter plaatse in te leiden, voerden ze haar naar de Centro de Salud in San Mateo. Daar werd de bevalling alsnog ingeleid.

Scholenproject Pojom

Einde schooljaar 2013

Met de maand oktober is ook de laatste maand van het schooljaar gestart. Zowel in de primaria als in het lager middelbaar worden activiteiten georganiseerd om het afscheid te vieren, voor of tijdens de examens. Joke mocht mee-eten bij de leerlingen van het 5de leerjaar (profe Manuel) en in ruil voor een uur chirospelen, kon ze ook genieten van de caldo de pollo (= kippensoep) bij het 3de leerjaar (profe Baltazar).

Joke mag haar capaciteiten als chiroleidster nog eens bovenhalen...

... en genieten van een lekkere caldo de pollo!

Na de examens trokken ook de studenten van het lager middelbaar opnieuw naar Ixquisis om het schooljaareinde te vieren. Joke maakte van de gelegenheid gebruik om afscheid te nemen van de studenten. De derdejaars zouden immers gaan studeren of werken en in januari zou ze die niet meer zien.

Voor de leerlingen van AMERG eindigde het schooljaar eind oktober, waar Joke als afscheid hen de afgewerkte cursus methodologie kon geven.

Tegen het eind van oktober moesten de schoolpapieren binnen bij de algemene administratie (CTA = Coordinación Técnica Administrativa). Hilarisch hoe men dan met pc's en printers op de bus stapt naar San Mateo Ixtatán, daar hotelkamers huurt om alles wat bij nazicht fout blijkt te zijn, ter plekke in orde te brengen. Handtekeningen in het zwart of blauw, een lijntje dat niet volledig doorgetrokken is, leerlingen die blijkbaar toch niet ingeschreven staan in het systeem... zijn enkele van de fouten waardoor sommige zaken meermaals geprint moeten worden. Een hele belevenis, maar ze slaan zich er door met de middelen die ze hebben.

Druk aan het werk met de papierwinkel!

In november werden de proclamaties van de drie niveaus gevierd. Joke mocht fotograferen bij de 54 zesdejaars van het lager, 'meter' zijn bij de 12 derdejaars van het básico en persoonlijke meter van Ernesto zijn bij de 7 afstuderenden van AMERG. Het waren stuk voor stuk officiële evenementen, waarbij dat van AMERG er boven uit stak, aangezien de verantwoordelijken tot vanuit de hoofdstad naar Pojom waren afgezakt voor de eerste proclamatie hier.

Joke, als trotse meter van Ernesto.

Verdere studies na básico

Tegelijk moesten enkele leerlingen van 3de básico beslissen of ze verder zouden studeren in Maya Jaguar (www.adoptavillage.com). Pedro en Francisco zagen dat helemaal zitten, Paulina twijfelde nog en heeft uiteindelijk afgehaakt. Jammer, want blijkbaar was ze de beste voor het ingangsexamen. In november en december kregen Francisco en Pedro een zomercursus én examen voor Spaans en wiskunde waar ze ook met glans hun definitieve ticket voor Maya Jaguar bemachtigden.

Ana Patricia gaat in Barillas studeren, José en Andrés schreven zich in november in in het 'colegio de la Salle' in Huehue om er 'bachiller in educación' te gaan studeren.

Petrona had al laten weten dat ze niet verder zou studeren voor 'auxiliar de enfermería' (= hulpverpleegkundige), maar begin november kwam ze met het positieve nieuws dat ze het tóch zou proberen. In allerijl werden lessen wiskunde, natuurkunde en Spaans gegeven om haar voor te bereiden op het ingangsexamen eind november. In januari mocht ze zich inschrijven, maar door de angst voor te hoge kosten mocht dat niet langer van haar moeder. De optie om een peter/meter te vinden die zou kunnen bijspringen, kon hen ook niet overtuigen. It's all about the money.

Universiteitsstudies

In 2013 zijn er 7 studenten van AMERG als leerkracht lager onderwijs afgestudeerd. Zij kunnen nu gaan lesgeven of ervoor opteren om nog verder te studeren. Ook de officiële bachillercursus bereidde 6 studenten voor op universiteitsstudies. Samen met de studenten die in Barillas en San Mateo hun perito, diversificado of bachiller beëindigden, staat de teller op 20 studenten die aan de universiteit kunnen starten, een drietal zal in 2014 aan hun tweede jaar beginnen. Dat is al heel wat, maar nog niet genoeg om hier een campus te krijgen.

Brainstormen over de toekomst van het onderwijs in Pojom..

In november informeerde Vivir en Amor de studenten over mogelijke universiteitsrichtingen en beurzen, waarna we in groepjes brainstormden over wat we in de toekomst willen bereiken met het onderwijs in Pojom. Voor een universiteitscampus van de Universiteit Panamericana zouden we 40 studenten moeten kunnen leveren. Er wordt aan gewerkt!

Beurzen?

Voor de studenten die via de organisatie "Progres" (www.guatemalafriends.org) een beurs wilden verkrijgen, stond er in oktober een interview op het programma in Xela. Agustin, Ramon, Juan en Eulalia zijn er naartoe gegaan, maar enkel Juan kreeg een positief antwoord. De anderen kunnen het volgend jaar opnieuw proberen, met betere punten.

Aangezien er peters en meters bereid gevonden zijn om studenten te steunen, zal Joke in januari drie studenten selecteren op basis van hun inkomsten en uitgaven. Zij zouden maandelijks Q. 500 – Q. 1000 (= €50-100) studiebeurs ontvangen van Vivir en Amor. Dit dekt niet al hun kosten, zodat ze zelf ook nog moeten zoeken (en dus tonen dat ze gemotiveerd zijn) om hun studie te kunnen voortzetten.

Start schooljaar 2014 = afbouw schoolproject Vivir en Amor

Op 2 januari start het schooljaar officieel opnieuw. De leerkrachten van het lager worden verdeeld over de verschillende jaren, overeenkomstig het aantal leerlingen dat berekend werd op vorig schooljaar. Voor 2014 zullen 38 leerlingen starten in de preprimaria (3de kleuterklas) en 612 in de lagere school; gemiddeld betekent dat 43 leerlingen per leerkracht. In het lager middelbaar zullen 48 leerlingen starten.

Voor 2014 stuurt Vivir en Amor geen vrijwilliger meer om het schoolproject op te volgen, niet vanuit onwil, maar vanuit een tevreden 'mission accomplished'. De lagere school functioneert, dus is het niet langer nodig om daarin nog

(financieel of persoonlijk) te investeren. De associatie AMERG zal de richtingen 'básico por madurez', 'bachiller por madurez' en magisterio aanbieden voor het hoger middelbaar niveau. Ook hier zijn de Pojomeros voldoende zelfstandig om verder te gaan.

Voor het lager middelbaar, zou Vivir en Amor nog een uitzondering maken, omwille van de penibele situatie waarin het instituut zich bevindt. Voor 2014 hebben we zéker 1 leerkracht vanuit de overheid en de burgemeester beloofde de andere leerkrachten voor de helft te betalen, hoewel dat niet langer zijn verantwoordelijkheid is. De andere helft zouden de studenten moeten bijdragen. Vivir en Amor zou hier nog steunen door 1 leerkracht te betalen, die zich dan ook zou ontfermen over de laatstejaars in hun zoektocht naar verdere studies.

Verder blijven we zoeken naar peters en meters om de universiteitsstudenten de kans te bieden hun dromen waar te maken, via het beurzensysteem.

Gracias! Thank you! Dankjewel!

Als laatste vrijwilliger voor het onderwijsproject, wil ik – Joke – iedereen nog bedanken voor de steun. In de eerste plaats gaat mijn dank naar de Raad van Bestuur van Vivir en Amor die me deze kans bood. Er werd ook regelmatig gemaïld en geskypet om de visie en de te vervolgen weg te bespreken, zodat de beslissingen steeds in samenspraak genomen konden worden. De huidige en vroegere vrijwilligers in Pojom boden een luisterend oor en hun feedback hielp om soms een ander zicht te krijgen op de situatie. Uiteraard wil ik ook mijn familie en vrienden in België en Guatemala bedanken als klankbord, voor de persoonlijke mails, facebookberichten, telefoontjes, post(pakketjes)...

Ik heb geprobeerd in die korte periode mijn steentje bij te dragen aan het project. Zelf ben ik blij dat toch enkele leerlingen hogere studies aanvatten, zodat ze elkaar kunnen motiveren om via onderwijs Pojom stap voor stap vooruit te helpen.

Wist je dat...

- Cande Elizabeth, de kleine meid van promotora María uit Pojom, op 25 oktober 1 jaar is geworden en dat het hele team was uitgenodigd op haar verjaardagsfeestje?

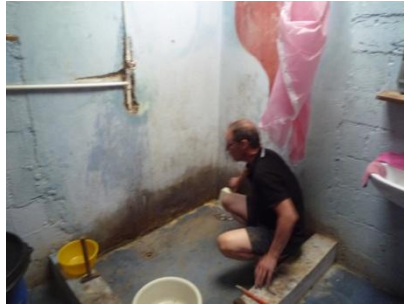
- Vroedvrouw Karen al 4 baby's heeft die naar haar vernoemd zijn? Bij de laatste had ze zelfs de eer om als tweede naam die van haar mama te geven (Marleen), zodat er nu een schattig Karina Marleni'tje op de wereld is gezet!

- De externe consultaties in de omliggende dorpen van Yalanhuitz nu worden opgesplitst in algemene consultaties en prenatale consultaties. Het is en blijft belangrijk dat zwangere vrouwen goed opgevolgd worden, zodat we ze indien nodig kunnen adviseren om wanneer de bevalling nadert naar het moederhuis in Huehuetenango te gaan. Op die manier is al menige spoedoperatie vermeden.

- Angelina Francisco Mateo met glans is afgestudeerd als hulpverpleegkundige.

- Het ministerie van onderwijs EUROSOLAR over gekregen heeft uit handen van het ministerie van minerias en energie.

- De bezoekers zeker hun steentje bijdragen tijdens hun verblijf hier in Guatemala? Zo nam de mama van Karen de clínica grondig onderhanden en zorgde zij voor heerlijke maaltijden, verstevigde de papa ondermeer de trap in de tuin, maakte hij alle lekkende kranen en buizen, en zorgde hij voor werkende stopcontacten, en voorzag de vriend van Karen ons van een goedwerkende dakgoot!

- Er ook vanuit België gesteund wordt waar het kan? Zo maakten de mama en tante Chris van Lotte deze stapel schattige mutsjes, sokjes en poncho'tjes om cadeau te geven na een bevalling...

- Baby Baltazar Damian, na drie maanden heen en weer gereis naar Huehue, eindelijk geopereerd werd aan het lymfoom op zijn gezicht, maar dat de operatie spijtig genoeg niet gelukt is?

- Angelina, onze studente hulpverpleegkunde in Huehuetenango, met glans geslaagd is en haar diploma in ontvangst mocht nemen?

- Lex, een student uit het dorp, onze pasgeschilderde keuken van een pracht van een schildering heeft voorzien? Van talent gesproken!

- María voor de tweede keer op korte tijd oma is geworden!

- Maarten dit jaar een schaap schonk aan Hannah voor kerstmis – een schaap dat bovendien zwanger was, zodat we nu op de helling achter de kliniek ook een prachtig lammetje hebben rondartelen!

- Stan zich tot eendenmeester ontpopt heeft en één van zijn 'kinderen' naar zijn moeder Suzanne heeft genoemd!

- Het lager onderwijs vanaf 2014 een nieuwe directeur zal hebben: Francisco Nicolas Juarez (profe Chico)
- Profe Baltazar zeer graag de hersenen van Joke zou krijgen om nog beter Engelse les te kunnen geven aan de leerlingen van het lager middelbaar ;-) (wat een compliment)
- De leerlingen van het 3de middelbaar dit jaar moesten deelnemen aan een 'evaluación diagnostica' om het niveau van de instituten te testen.

Heel veel groeten uit Pojom en Yalanhuitz!
Joke, Hannah, Joris, Stan, Karen, Maarten, Lotte en Lien

Wilt u deze nieuwsbrief niet langer ontvangen, stuur dan een mailtje naar coordinatorvea@gmail.com.
Ook opmerkingen, ideeën en suggesties zijn welkom!